

Bohatství a chudobu nemají lidé v domě, ale v duši.

Xenofón

MINIMALISMUS

SYMBOLISMUS
ČÍSLO DVA

JSTE VE STRESU?

MAHÁBHARÁTA
A RÁMÁJANA

n@- ČASOPIS

Filozofie pro život – č. 136 – 25. duben 2021

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/oslava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

PhDr. Slavica Kroča, šéfredaktorka
Mgr. Ivana Hurytová, odpovědný redaktor
Redakce a grafická úprava:
Eva Bímová, Martina Flaitingrová
Jana Aksamítová, Ing. Ondřej Aksamít,
Mgr. Aleš Gabriel

Vydává Nová Akropolis z. s.
Varšavská 19, 120 00 Praha 2
Tel.: 222515152, e-mail: nova@akropolis.cz
Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

© Nová Akropolis z. s.
Všechna práva vyhrazena. Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukován v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

www.akropolis.cz

Milí čtenáři,

žijeme ve zvláštní době. Můžeme sledovat živě přenosy z vídeňské opery, poslouchat koncerty v newyorské Carnegie Hall či si projít nejvýznamnější světová muzea. Můžeme učit naše studenty v kteroukoli denní dobu a sami můžeme navštívit přednášku či konferenci pořádanou na druhém konci světa, můžeme se vidět denně s kýmkoli, ať je kdekoli... Je to určitě úžasné, protože jsme nikdy nemohli stihnout tolik věcí a být na tolika místech, ani časově ani finančně. A přesto něco chybí...

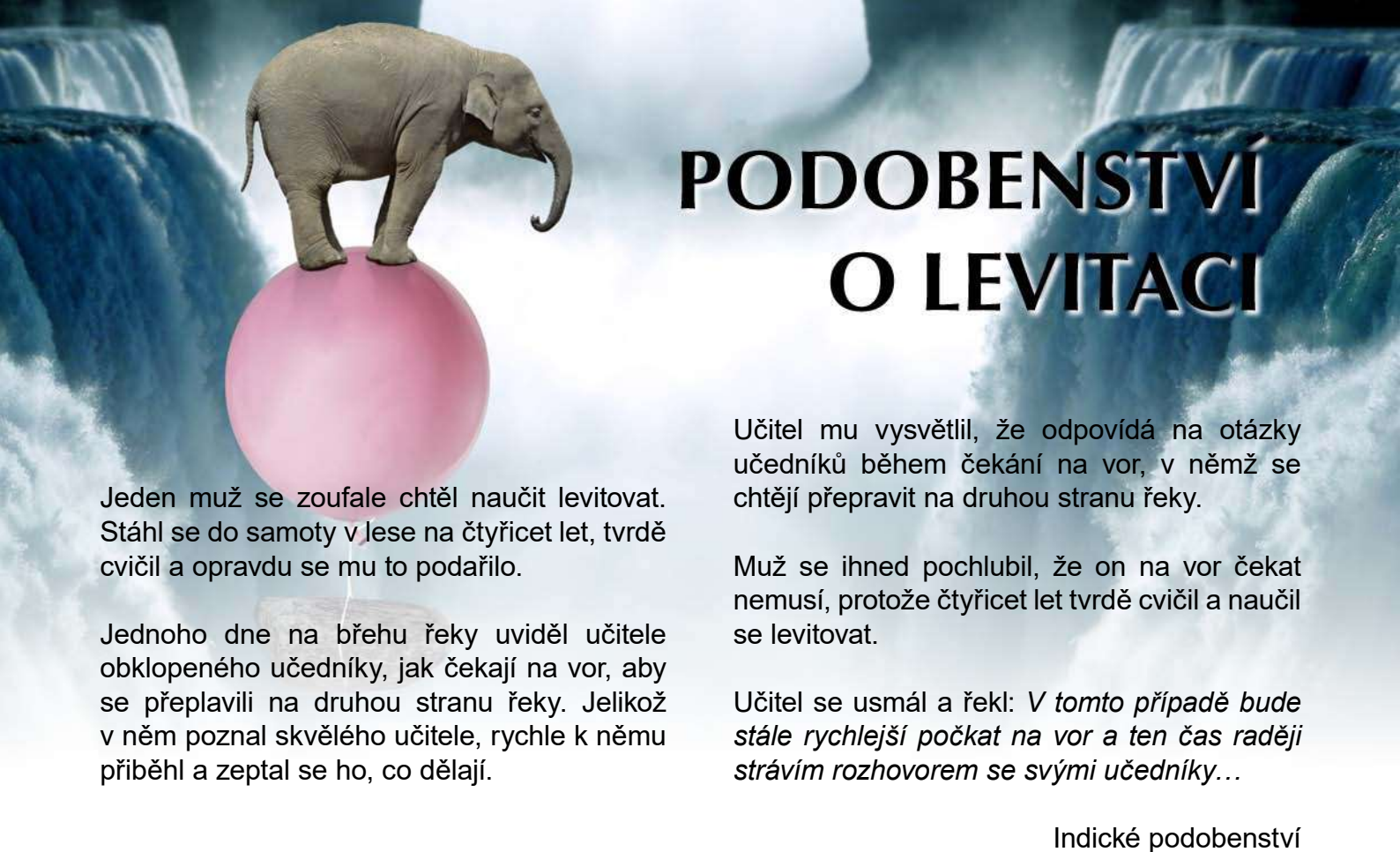
Já osobně bych byla mnohem šťastnější, kdybych mohla jít na malý koncert, ale viděla bych a slyšela tam hudebníky, jak procítěně hrají svoji partituru, kdybych mohla vidět nedokonalé divadelní představení na malé scéně a zasmála se pak společně s herci jejich vlastním přeřeknutím, kdybych si mohla projít výstavu obrazů a nechat je na sebe působit, mohla bych poodstoupit, přiblížit se, posadit se a rozjímat před velkým dílem. Kdybych mohla mluvit tváří v tvář se svými studenty, smát se s nimi a prožívat společně radost z jejich úspěchů, kdybych si mohla dát kávu se svými přáteli, kdybych mohla obejmout své rodiče jinak než přes Skype nebo Zoom...

Nechci si tímto článkem stěžovat na dnešní dobu, která určitě není horší než mnohá jiná daleko obtížnější období v dějinách lidstva. Ale také nechci, abychom si na tento stav zvykli. Příliš často v poslední době slyším a čtu komentáře, že jsme díky této pandemii zjistili, že se vlastně nemusíme tolik vídat a že lze mnoho věcí dělat už napořád v on-line světě. Nechci, abychom se my sami dostali do situace, kterou neustále vytýkáme nejmladší generaci, jež ve virtuálním světě tráví tolik času, že už si děti neumí hrát s jinými dětmi a ani o to nestojí, nechtějí vstávat od počítače a jít ven, do přírody, mezi vrstevníky...

V tomto měsíci oslavujeme Světový den knihy. A stejně jako elektronická kniha nenahradí starou dobrou papírovou, jejíž stránky voní nejprve novotou a pak naším opakovaným používáním, do níž si můžeme udělat poznámky, jejíž zdobnou vazbu můžeme s láskou pohladit a usnout s ní pod polštářem, žádná on-line akce nemůže zcela nahradit dotyk umění nebo jen prostý lidský kontakt, opravdový úsměv, láskyplné pohlazení...

My všichni v naší škole Vás rádi přivítáme na všech online přednáškách, které připravujeme, protože nemůžeme nyní jinak. Ale jakmile to bude jen trochu možné, naše dveře se otevrou dokořán a my se z celého srdce těšíme, až Vás zase uvidíme, uslyšíme vaše hlasy a smích a pocítíme blízkost jiných filozofických duší.

Mgr. Ivana Hurytová

PODOBENSTVÍ O LEVITACI

Jeden muž se zoufale chtěl naučit levitovat. Stáhl se do samoty v lese na čtyřicet let, tvrdě cvičil a opravdu se mu to podařilo.

Jednoho dne na břehu řeky uviděl učitele obklopeného učedníky, jak čekají na vor, aby se přeplavili na druhou stranu řeky. Jelikož v něm poznal skvělého učitele, rychle k němu přiběhl a zeptal se ho, co dělají.

Učitel mu vysvětlil, že odpovídá na otázky učedníků během čekání na vor, v němž se chtějí přepravit na druhou stranu řeky.

Muž se ihned pochlubil, že on na vor čekat nemusí, protože čtyřicet let tvrdě cvičil a naučil se levitovat.

Učitel se usmál a řekl: *V tomto případě bude stále rychlejší počkat na vor a ten čas raději strávím rozhovorem se svými učedníky...*

Indické podobenství

S ÚSMĚVEM JDE VŠECHNO LÉPE...

Z filozofických anekdot: KIERKEGAARDŮV OBDIV K MOZARTOVI

Nemůže tomu být jinak, než že mnoho filozofů obdivuje krásu hudby. A jistý filozof opravdu prohlásil, že *filozofie je hudba uskutečněná duší*.

Dánský filozof z 19. století Søren Kierkegaard v *Bud'* – anebo napsal o Mozartovi toto:

Se svým Donem Giovannim vstoupil Mozart do malého a nesmrtelného kruhu těch, na jejichž jména a díla čas nezapomene, protože je připomene věčnost. (...) Ó, nesmrtelný Mozarte, dlužím ti všechno, dlužím ti i to, že jsem ztratil rozum, dlužím ti oslnění své duše, neboť jsi otrásl hlubinami mého bytí, dlužím ti skutečnost, že jsem neprožil celý život, aniž by mě někdo dokázal dojmout, děkuji ti za to, že nemusím zemřít, aniž bych byl milován, i když moje láska může být nešťastná!

Jak poznáš, že jsi ve středních letech?

1. Všechno tě bolí, a to, co nebolí, nefunguje.
2. Střední léta jsou vidět v pase, ale pas vidět není.
3. Jsou to léta, když něco chcete, ale nevíte co.
4. Chcete do posilovny, ale zdřímnete si, abyste na to zapomněli.
5. Zhasínáte kvůli penězům, a ne kvůli romantice.
6. Už neměníte účes, ale kadeřníka, aby byl co nejlevnější.
7. V dětství jste se šklebili před zrcadlem... Nyní se vám mstí.
8. Přestáváte kritizovat starší generaci... Nyní kritizujete tu mladší.
9. Znáte na všechno odpověď, ale už se vás nikdo na nic neptá.

SYMBOLISMUS ČÍSLA DVĚ

Odhalovat symbolický význam čísel je stejné jako učit se číst v knize Přírody. Podle pythagorejské filozofie lze pomocí čísel popsat celý vesmír i jeho vlastnosti, pokud je chápeme jako vyjádření idejí, a ne pouze jako čísla, která můžeme sčítat, násobit, odmocňovat nebo dělit. Takto lze pochopit zákonitosti Přírody, které nám zůstávají skryté, dokud nepoužijeme ten správný klíč. Svět kolem nás je jako dům plný záhad a mystérií. Čím více klíčů najdeme, tím více do hloubky pochopíme vše, co nás obklopuje. Stačí mít dostatečně otevřenou mysl, začít si klást otázky a nebát se hledat na ně odpovědi.

Základní symbolismus čísla dvě můžeme vidět ve vyjádření rozštěpení, rozdvojení, duality, protikladu nebo polarity: dvou částí, které se vzájemně doplňují jako dvě strany jedné mince. Tato dualita je vyjádřena dnem a nocí, bílou a černou, narozením a smrtí, rozkoší a zármutkem.

Vznik duality

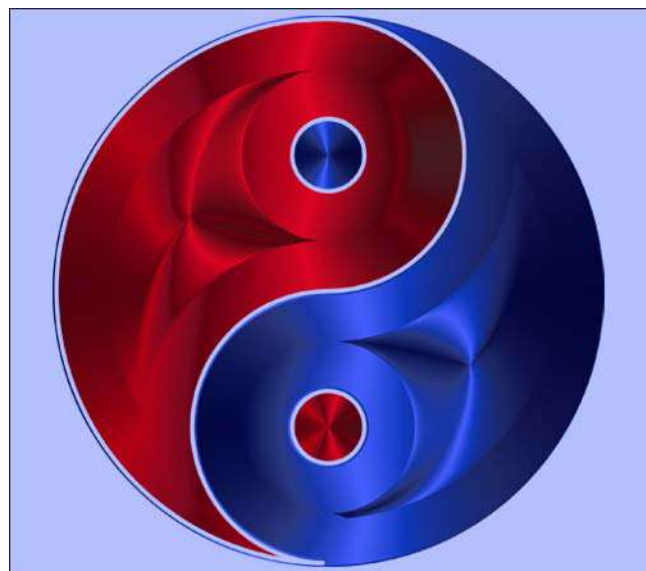
Ve filozofickém smyslu není možné pochopit dvojku bez jedničky, jež představuje jednotu, z níž se dualita rodí. Mnohé civilizace mluvily o vzniku světa z prvotní jednoty; po této prvotní manifestaci vzniká čas. Představa, že čas na počátku neexistoval, je jen těžko pochopitelná. Lidé starověku proto měli různé mýty o stvoření světa, skrze něž mohli tomuto mystériu alespoň trochu porozumět. V Řecku je to například *Teogonie* (*Zrození Bohů*) a v Číně mýtus o kosmickém vejci a obru Pchan-kuovi, který spí v prvotním vejci. Když se probudí, začíná růst a roste tak dlouho, dokud se vejce nerozdělí na dvě poloviny. Horní polovina stoupá, stává se zárodkem nebe neboli aktivního principu,

Jangu. Spodní polovina klesá a tvoří zemi neboli jeho pasivní protiklad, *Jin*.

Jin a Jang

Od okamžiku stvoření světa je vše ovládáno dvěma principy. Jang je princip mužský, aktivní, kdežto Jin je princip ženský, pasivní. Celý projevený vesmír podléhá dualitě Jinu a Jangu: slunce a měsíc, nebe a země, muž a žena, duch a hmota, den a noc, teplo a zima, život a smrt... Tyto velké pravdy nacházíme ve starodávném čínském textu *I-ťing* (*Kniha proměn*).

Všeobecně známé je grafické vyjádření dvou protikladných sil Jinu a Jangu spojených do jednoho celku harmonizující silou *Tao*. Etymologicky se znak pro Jin překládá jako temnota a Jang je světlo. Západní interpretace těchto principů jako dobra a zla je nepřesná. Všude, kde se rodí světlo, není místo pro temnotu; ta zároveň vzniká, když se světlo vytratí. V černém poli Jinu se nachází bílá Jangová tečka a pro zachování rovnováhy je taktéž v bílém Jangovém poli tečka černá. Malé

tečky znamenají stopy jedné síly ve sféře té druhé, protože i ve tmě je vidět světlo hvězd a i za nejslunečnějšího dne najdeme místa chráněná osvěžujícím stínem.

Cykličnost

Obě síly jsou v neustálém pohybu, jedna střídá druhou v nekonečné cykličnosti, která je další zákonitostí tohoto projeveného světa. Pouze Tao neboli počáteční i konečná Jednota může přinést rovnováhu těchto protikladů. Příslloví nás učí: *jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá, jak si kdo ustele, tak si lehne* nebo také *jak člověk zasel, tak také sklídí*. Filozoficky to můžeme vyjádřit jako zákon příčiny a důsledku, který popisuje neustálý koloběh, jehož je člověk nedílnou součástí. Jen na nás záleží, zda se necháme osudem vést a budeme aktivní, nebo nás osud bude postrkovat, což pak vnímáme spíše jako bolest než jako příležitost obohatit se novými zkušenostmi.

Zákon polarity

Naše pozorování jednoho je založeno na srovnání s něčím jiným. Na základě toho jsme schopni vnímat kvalitu, kvantitu nebo jinou hodnotu, kterou chceme popsat. Smrt podmiňuje život, hudba vychází z ticha a díky tichu je slyšitelná... Toto je jen jinými slovy popsáný zákon polarity, důležitý princip hermetické filozofie, který říká, že veškeré jevy námi vnímané jako skutečnost jsou rozštěpeny do dvou zdánlivě protikladných pólů. Zdůrazňuje však také, že protiklady ve své podstatě tvoří jednotu, protože jsou pouze dvěma stranami jedné mince. Jeden pól bez druhého nemůže existovat; jsou na sobě závislé podobně jako bdění a spánek nebo stah a uvolnění srdečního svalu. Takto jsme schopni pochopit rytmus, který umožňuje život.

K lepšímu pochopení podstaty zákona nám může pomoci citát z Bhagavadgíty, Zpěvu Vznešeného: *Přijímej stejně potěšení i bolest, zisk i ztrátu, vítězství i porážku, připrav se k boji. Tak se nedopustíš hříchu*. Podle tohoto východního učení je nejtěžší ten boj, který

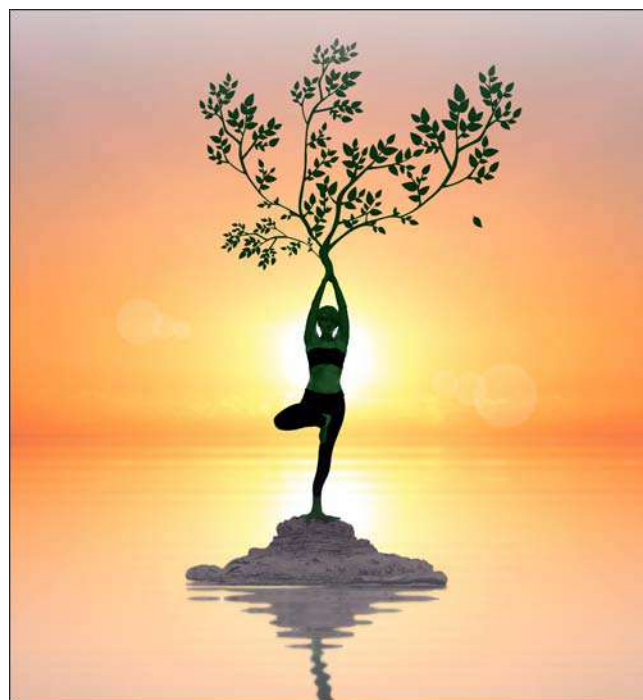
vedeme sami se sebou, boj o dosažení sebe sama, který vedeme nad úrovní této manifestované, pomíjivé duality. Cesta boje je cestou sbírání zkušeností, abychom dosáhli hodnot, které jsou nadčasové nebo věčné.

Harmonie protikladů

Stejný význam jako jin a jang nesou na Západě méně známé polaridy popisující hinduistické pojetí světa. Nazývají se *guny* neboli kvality či formy energie. *Radžas* vyjadřuje pohyb, činnost a vášně. Její protipól, *tamas*, odráží netečnost, temnotu a pošetilost. Cílem je najít rytmus, harmonii neboli *sattvu*. Toto pojetí je zároveň i návodem pro člověka, jak by měl přistupovat k životu, aby našel vyrovnanost a vnitřní klid.

I o tom mluví Bhagavadgíta: *Kdo je vyrovnaný v radosti i bolesti, spoléhá sám na sebe, kdo hledí stejně na hroudu země, kámen i zlato, stejně na milované i nemilované, kdo je pevný, stejně přijímá výtku i chválu, kdo je stejný ve slávě i potupě, stejný k příteli i k nepříteli, kdo opouští všechno podnikání – o tom se praví, že překonal kvality*.

Na základě tohoto poznání můžeme rozdělit lidi do tří skupin: ti první netrpí, protože nevědí; druzí získali poznání, které je doprovázeno bolestí, a třetí, ti moudří, netrpí, protože vědí.

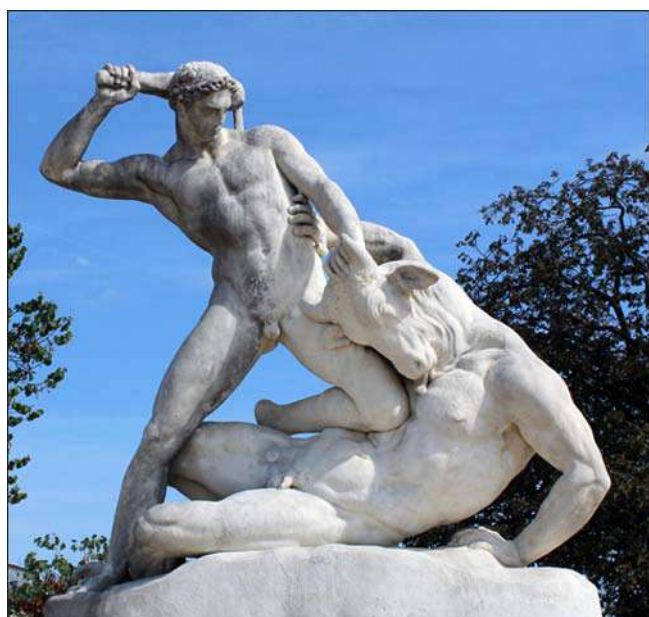
Náš úkol spočívá v transformování poznání na moudrost.

Rozdvojení a sjednocení

Jednotu nebo jedničku obvykle spojujeme s tou nejvyšší kvalitou, idejí, principem nebo Bohem. Jako protiklad všezahrnující jednoty Boha je v křesťanské symbolice chápán ďábel, vládce polarity sloužící Bohu jako zrcadlo. Je zajímavé sledovat původ tohoto slova. Vychází z řeckého *diabolos*, odvozeného od slovesa *diaballein* – rozdvojit či rozhodit. Odtud se dostalo do mnoha dalších jazyků. Od významu řeckého *diabolos*, rozdvojovatel či rozštěpitel, je odvozeno i slovo rozhodovat se.

Každé rozhodnutí je pak *diabolické*, jednostranné. Jakmile se rozhodneme pro jeden pól, automaticky odmítáme druhý. Klíčem k překonání rozštěpenosti je odhalit skutečnost bez neustálého vylučování jednoho z pólů. Protipólem slova *diaballein* je *symballein*, což znamená shrnout, dát dohromady. Odvozené slovo symbol zároveň nabízí možnost, jak překonat dualitu a rozštěpenost. Symbol je prostředníkem mezi Bohem a člověkem, protože promlouvá jazykem duše a popisuje nadčasové skutečnosti, což ale není možné bez aktivní účasti člověka.

Křesťanská mystika rozeznávala dvojí způsob života, jeden zaměřený dovnitř a druhý

navenek; latinsky *vita contemplativa*, život spojený s rozjímáním, a *vita activa*, aktivní život spojený se snahou uvést do praxe to, o čem člověk rozjímal.

Boáz a Jachín

Zajímavou symboliku duality najdeme i u svobodných zednářů, kteří mluví o dvou sloupech nazývaných Boáz a Jachín podle biblického popisu chrámu vybudovaného králem Šalamounem. Boáz znamená „založit“ a Jachín „v něm je síla“. Na vrcholu každého sloupu byla podle tradice velká nádoba: na prvním s ohněm a na druhém s vodou. Sloupy rovněž vyjadřovaly aktivní a pasivní aspekt božské energie, slunce a měsíc, síru a sůl, dobro a zlo, světlo a temnotu, letní a zimní slunovrat. Mezi nimi byly dveře vedoucí do svatyně, které se člověku otevrou a odhalí její tajemství až v okamžiku, kdy pochopí, že jedině on v sobě může protikladné síly spojit a stát se nositelem moudrosti neboli rovnováhou mezi oběma sloupy.

Duch a hmota

Dalším vyjádřením duality ve vztahu k člověku je duch a hmota, vyšší a nižší část člověka, jeho kvality a negativní stránky. Obě tyto složky patří k člověku, ale jsou tak odlišné, že vytváří vnitřní napětí vyvolávající vnitřní boj ve chvílích, kdy potřebujeme učinit důležitá rozhodnutí. Někdy se stane, že v nás zvítězí pohodlnost, zbabělost, špatná nálada či negativní emoce. Jindy svou malou vnitřní bitvu vyhrájeme a vybereme si raději účinnost, odvahu, dobrou náladu či vyjádření nějakého vznešeného citu. Mýty, pohádky či legendy nám znovu a znovu trpělivě vyprávějí, že Theseus nakonec porazí Minotaura, Gilgameš zvítězí nad cedrovým obrem Chumbabou a svatý Jiří zabije draka, protože je přirozené, aby v člověku vládlo to vyšší, a nižší část se nechala vést. K tomuto vnitřnímu přesvědčení však není možné dojít jinak než prostřednictvím již zmiňovaného vnitřního boje ztvárněného v tolika symbolických příbězích.

Aleš Budín a Petra Pavlíčková

Letošní rok zatím příliš nepřeje hromadným aktivitám kvůli omezení pohybu, a tak ani naše tradiční ekologické akce nemohly být uspořádány obvyklým způsobem. Proto jsme dali hlavy dohromady a pod heslem „Uklízíme společně, ale každý sám“ jsme uspořádali **Jarní ekologickou výzvu 2021** pro naše členy. I výběr místa úklidu byl tentokrát na každém z nás a nutno říct, že objevit v blízkosti našich domovů místo, které potřebuje uklidit, nebyl příliš velký problém. Takto vypadalo jedno z „nalezišť“ před a po úklidu:

V některých náročných lokalitách jsme na úklid nestačili sami a bylo nutné přizvat na pomoc i naše čtyřnohé kamarády, kteří nejprve nechápali naše prosby skryté za respirátory, ale nakonec pomohli a pozvedli náladu v našich malých týmech:

Brzy nám bylo jasné, že kromě užitečnosti naší práce přinesla naše aktivita i další pozitiva. Například pohyb na čerstvém vzduchu byl silnou vzpruhou pro tělo i duch, neboť jsme mohli načerpat silnou jarní energii.

Dílo se podařilo, protože jako vždy při naší dobrovolnické práci nechyběla ani tentokrát dobrá vůle a účinnost, což jsou dva klíče k úspěchu. V některých případech jsme byli opravdu překvapeni, kolik odpadu se podařilo sesbírat...

Jarní ekologická výzva byla zahájena s prvním impulzem letošního Jara a pokračovala až do 22. dubna, kdy slavíme Den Země.

MINIMALISMUS

Slovo minimalismus poslední dobou slýcháváme ze všech stran. Co to tedy vlastně je? Je to módní výstřelek, který zase pomine, nebo je to věc, která si zaslouží naši pozornost?

Minimalismus vznikl v USA původně jako umělecký směr v polovině 20. století, nejprve zasáhl sochařství a malířství, a postupně se rozšířil i do dalších oblastí, především hudby, ale také architektury, designu, filmu i literatury. Použití jednoduchých forem, geometrických linií a střídmost materiálů slouží dle jeho zastánců pro dosažení maximálního účinku. Divák není rozptylován složitostí a zdobností, ale může intenzivněji vnímat základní a důležité složky díla. Designéři nábytku, domácích spotřebičů i přístrojů se také snaží jimi navrhované výrobky zjednodušit, usnadnit, minimalizovat. Použití dřeva a skla, oproštění od tvarové složitosti a jednoduchost forem jsou pro minimalistický design příznačné.

Z uměleckého směru se minimalismus pro některé stal způsobem života. Minimalismus je nástroj i cesta zároveň. Znamená to žít pomaleji, vědoměji, skromněji a hlavně spokojeněji. Základem je obklopovat se jen věcmi, které skutečně potřebujeme a využijeme. U vyznavačů minimalismu tedy nenajdete obydli přelácané zbytečnostmi, nemají poličky plné suvenýrů z dovolených a vše má své místo.

I když se minimalismus datuje do dvacátého století, není v dějinách zcela novou tendencí. Velcí antičtí filozofové na jeho princip odkazovali již v dávných dobách. Traduje se, že řecký myslitel Sokrates chodil po tržišti, rozhlížel se s úžasem a říkal, kolik je na světě věcí, které nepotřebuje. Podobný přístup najdeme u stoiků. Epiktetos pravil: *Nechtěj, co není, a chtěj, co je, a budeš spokojen.*

Znamená to tedy umět se spokojit s tím, co již máme, a netoužit po nedosažitelném. Římský císař a vojevůdce Marcus Aurelius, který spoustu času strávil na válečných taženích ve stanu, dobře věděl, že si má na cesty brát jen to nezbytné a nic navíc. A stejný princip uplatňoval v celém svém životě: *Neoddávej se snění o tom, co nemáš, ale uvědom si, jak požehnaný jsi věcmi, které už máš. Potom si s díky představ, jak moc bys po nich toužil, kdyby tvoje nebyly.* Také Epikuros přispěl se svým moudrem: *Komu nestačí málo, tomu nestačí nic.* Mnohým lidem nestačí ani mnoho, chtějí stále víc, a pak si pořizují další, zbytečné věci.

Buddhova druhá vznešená pravda hovoří o příčině utrpení, které je často způsobeno přílišnou vazbou na hmotné věci. Člověk se tedy nemá připoutávat k tomu, co vlastní, a pak nebude prožívat utrpení, pokud o věc přijde.

Japonský přístup – zen, který má kořeny v Číně, také radí žít jednoduše a střídme, prožít naplno přítomný okamžik. Tento princip se promítl v malířství, v divadle, v literatuře i v zahradním umění. Zahrada s jednoduchými prvky z přirozených materiálů, jež nechávají vyniknout vlastní kráse rostlin, a která zdánlivě vypadá jako zcela přírodní, může být pro evropského diváka zvyklého na bohatost, plnost a zdobnost forem i rostlinných kreací a ornamentů, kterou zná například ze zámeckých zahrad, někdy až příliš prostá a jednoduchá. Ale na druhé straně ho okouzlují a zasahuje, protože – jak sami říkáme – v jednoduchosti je krása.

Tím jsme si odpověděli na otázku, jestli je minimalismus jen módní výstřelek, nebo jestli je to smysluplná záležitost. Pojdme se podívat na praktické aspekty.

Minimalismus znamená mít věci, které opravdu využijeme a používáme je často (kromě sezonního oblečení). Nemáme doma zbytečnosti a věci, které nám jen leží a praší se na ně. Důležité také je, že každá věc má své místo, a na toto místo ji zase po jejím použití vrátíme. Pořádek je potřeba neustále udržovat, abychom si zase za chvíli nenastrádali spoustu zbytečných věcí. Je to úplně stejné, jako udržovat pořádek a řád v naší mysli. Je vyzkoumáno, že 153 dnů v životě strávíme hledáním věcí. Pokud však každá věc bude mít své pevně dané místo, nebudeme hledáním marnit čas, a díky tomu máme více času na sebe, rodinu, přátele a budeme spokojenější. Zbude nám také více peněz, protože je neutratíme za zbytečnosti. Princip: „Co nemáš, o to se nemusíš starat.“ Pozor, minimalismus však není v tom, že si kupujeme nejlevnější a nejobyčejnější věci. Naopak, věci si pořizujeme tak, aby byly kvalitní a vydržely co nejdéle. Pokud třeba často jezdíte autem, kupte si do něj vybavení, které vám cestu zpříjemní, abyste se cítili dobře. Nebojte se tedy do užitečných věcí investovat.

Proč tedy nakupujeme zbytečnosti? Důvody bývají různé a my si povíme o těch nejčastějších. Určitě se vám někdy stalo, že jste šli kolem výlohy obchodu, uviděli jste tam naprosto úžasnou věc (oblečení, náradí apod.) a museli jste ji prostě mít. Věc jste si koupili a zažili jste chvilkový pocit štěstí, který však za chvíli opadl, když jste si na věc zvykli; výsledkem je, že máte doma zbytečnost. A co takhle odměna v podobě nákupu něčeho hezkého, když máme špatný den a potřebujeme si zlepšit náladu? Zní vám to povědomě? Dalším důvodem nakupování je potřeba se odměnit za to, že jsme zvládli třeba zkoušku nebo náročný úkol. V neposlední řadě jsou důvody, které mají příčinu v nastavení chování naší společnosti: držet krok se sousedy, trendy, či módou. Nakonec tu máme ze všech důvodů asi ten nejhorší, který nás nutí hromadit věci: „to se může někdy hodit“. K tomu nás přímo vybízí slevové akce v obchodech... „ta cena vrtačky je naprosto skvělá, koupím si ji, určitě ji někdy využiji“. Zcela jistě jste si někdy něco koupili z některého z uvedených důvodů, že ano?

Jak to tedy vyřešit, když nějakou věc potřebujeme jen občas? Není to zase tak těžké. V dnešní době se dá hodně věcí půjčit v půjčovnách, například náradí. Také se dá půjčit věc od kamarádů, pokud ji mají, můžeme si pak věci půjčovat vzájemně. Potřebnou věc si můžeme koupit, a pokud ji pak nebudeme potřebovat, můžeme ji prodat dál nebo ji dát někomu jinému, kdo ji využije.

Minimalismus v různých oblastech života

Oblečení:

Minimalistický šatník tedy není o tom, že máme pár kousků oblečení. Můžeme jich mít víc, ale musíme je všechny používat. Nejlepší je kupovat si jen takové věci, které půjdou kombinovat s ostatními kousky v šatníku. Oblečení nenosíme jen jednu sezonu, ale co nejdéle. Proto je třeba naučit se opravovat oblečení – vyšívát, přišívat knoflíky. Dírka, či nevypratelný flek se dají zakrýt hezkou výšivkou a najednou je z oblečení zajímavý

originál. Pokud to neumíme, najdeme si v okolí švadlenu, opravnu obuvi, či rychloopravnu. Oblečení, které již nevyužíváme, můžeme prodat či darovat na charitu.

Vybavení domácnosti:

Minimalistická kuchyň je čistá, vzdušná, nemá žádné dekorace a zbytečnosti a je organizovaná.

Na lince máme jen takové přístroje a věci, které opravdu používáme každý den. Vše ostatní má být uklizeno v šuplících a skříňkách. Nemáme zbytečně pět pánví, sedm vařeček, když vařečky postačí dvě a pánve tři. Nádobí po umytí hned uklízíme, takže je na lince vždy čisto a uklizeno.

A podobně to platí o všech místnostech.

Minimalismus v kruhu rodinném:

Zde je třeba si uvědomit, že nejsou všechny věci jen moje a nemůžu vyhodit někomu něco, co mě se zdá neužitečné. To jsou tzv. šedé zóny. Pokud to nebudu respektovat, mohou si ostatní začít schovávat věci, o kterých si myslí, že bychom jim je mohli vyhodit. Je vždy nutný kompromis a je třeba smířit se s tím, že v některých částech domova minimalismus uplatnit v plné míře nepůjde, pokud všichni v rodině nebudou jeho zastánci. Na vyhození zbytečných věcí je nutno se shodnout a je ideální dělat to v pravidelných intervalech.

K udržení minimalismu je třeba dodržovat dvě hlavní zásady: nekupovat si zbytečné věci a vracet je po použití na jejich místo.

Je možno si nechat dekorativní věci, ale rozumně, ať nemáme poličky zaskládané upomínkami z dovolených. Dekorace máme proto, aby nám dělaly radost, nikoli proto, aby na ně sedal prach.

Každému se určitě stalo, že dostal nevhodný dar. Tyto dary posílejte dál, určitě se najde někdo, komu udělají radost. Je také možné se dohodnout s přáteli či rodinou, ať vám

nedávají hmotné dary nebo se na darech domluvit.

Začít právě nyní

Pokud chceme do našeho života vnést prvky minimalismu, prvním krokem musí být jednoznačně úklid našeho domova i jiného prostoru, kde trávíme hodně času. Ale ne takový úklid, kdy jen věci schováme do skříní, aby nebyly na první pohled vidět, nýbrž důkladný, při němž se opravdu zbavíme nepotřebných věcí, kterými jsme se zahltili.

Budeme tím i v souladu s přírodou, protože odedávna vždy na jaře lidé vyklízeli své domy, vyhazovali a pálili špínu či nepotřebné věci, vše čistili a provoněli. Provedli tak vnější očistu, která by měla být následována tou hlubší, vnitřní. Protože i v našem nitru někdy shromažďujeme různé harampádí a odpadky v podobě negativních emocí a nehezkých myšlenek, které bychom mohli také vyhodit. Jaro nám dává impuls obnovy a znovuzrození.

Jana Redlichová

MINERVA

Je to římská bohyně moudrosti, umění a řemesel, ale také obchodu a vzdělání, protože byla patronkou všech žáků i učitelů. Později se stala i bohyní vítězné války a ochránkyní Říma. Byla dcerou Jupitera a říkalo se, že je přímo jeho myšlenkou, tedy božskou moudrostí, která vychází z jeho hlavy. Stala se součástí hlavní římské triády Jupiter, Juno a Minerva. Původně to byla etruská bohyně Menrva, jež získala už u Etrusků charakteristiky řecké bohyně Athény, a Římané ji s ní ztotožnili úplně. Etruskové ji zobrazovali okřídlenou a se sovou v ruce, později jí Římané ještě přidali štít a kopí, když získala své válečné funkce. Naše reprodukce zachycuje Minervu s těmito charakteristickými atributy.

STAROVĚKÝ ŘÍM

Římská říše je jedinečnou civilizací, která trvala téměř 1200 let. Během této doby se rozšířila od západní Afriky až po Malou Asii a od Británie po Egypt. Na celém tomto obrovském území byly zavedeny stejné zákony, stavěly se silnice, fungoval obchod, bylo zajištěno vzdělání ve školách a základní lékařská péče. Celkově tedy celá říše umožnila vysokou životní úroveň pro všechny národy do ní začleněné. Antická kultura a vzdělanost se rozšířila po celém tehdy známém světě a navíc do sebe pojala mnoho prvků z Asie, Egypta či Blízkého východu. Říše postupně prošla třemi formami uspořádání: královstvím, republikou a císařstvím, ale po celou dobu v sobě pěstovala myšlenku jednotné říše, v níž její občané mají svůj domov na jakémkoli místě jejího území a také cítí odpovědnost za jakoukoli její část. Krásným symbolem této jednoty byl chrám Pantheon v Římě, v němž se nacházely svatyně pro božstva různých národů, aby každý, kdo přijel do města, mohl pozdravit svého boha.

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

... 26. dubna uplyne 1 900 let od narození Marca Aurelia, římského císaře, kterému se přezdívalo Filozof na trůně a právem se těšil velké úctě svých současníků i pozdějších generací?

Marcus Aurelius byl živoucím důkazem, že filozofie není jen teoretickou, ale především praktickou disciplínou. Napsal jedinou knihu, *Hovory k sobě*, kterou navíc nikdy nezamýšlel zveřejnit, psal ji jen sám pro sebe. Zato svým každodenním životem neustále dokazoval platnost a pravdivost mnoha filozofických myšlenek.

Vládu nepovažoval za privilegium, ale za povinnost, kterou se usilovně snažil naplňovat co nejlépe a nejsvědomitěji. Období jeho vlády nebylo snadné: poznamenalo ho množství válek, které v jádru mírumilovného císaře přinutily strávit značnou část života na válečných taženích. Navíc neúměrně zatěžovaly římskou ekonomiku. K tomu se přidaly povodně na Tibeře a morová epidemie. Přes všechny potíže nenalezneme v *Hovorech k sobě* žádné nářky ani stížnosti na osud, jen upřímnou touhu jednat za všech okolností čestně, spravedlivě a důstojně.

Ve své domácí politice se Marcus Aurelius zaměřoval zejména na ochranu a zlepšování podmínek těch nejchudších a nejzranitelnějších skupin obyvatelstva: otroků, žen a sirotků. S lidmi kolem sebe zacházel laskavě a velkoryse, sám k sobě byl naopak přísný. Přestože byl vládcem mocného římského impéria, zachovával si skromnost a střídmy způsob života. Když došly peníze

ve státní pokladně, neváhal rozprodat část svého osobního majetku a hradit potřebné výdaje z vlastních zdrojů.

Během válek proti Germánům se nejspíš dostal až na území dnešní Moravy. Část jeho *Hovorů k sobě* tak možná vznikala na našem území.

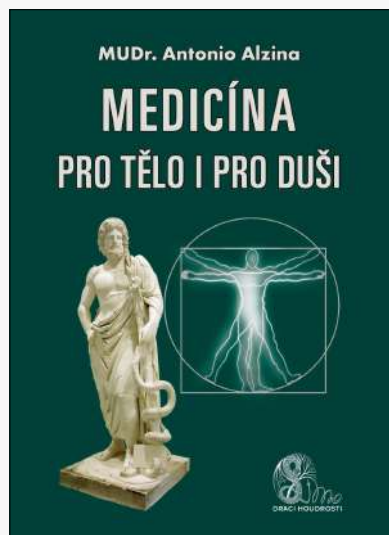
Na závěr tohoto článku přinášíme několik citátů Marca Aurelia, několik myšlenek, které mu pomáhaly překonat obtížné okamžiky a které ani po téměř dvou tisíciletích neztratily nic ze své aktuálnosti:

Každou chvíli dbej usilovně toho, abys konal svůj úkol se svědomitou a nestrojenou opravdovostí, s vřelou láskou k bližním a nezávisle a spravedlivě a aby ses zcela vyprostil z myšlení na všechno ostatní. A jistě se vyprostíš, budeš-li konat každé své dílo tak, jako by bylo poslední v tvém životě, cílevědomě a bez zarytého odporu k příkazům rozumu, bez pokrytectví a bez reptání na osud ti určený. Vidiš, jak málo věcí stačí si osvojit, aby tvůj život živil šťastně a bohubile!

Stůj sám zpříma, nikoli vzpřimován!

Nikomu nemáš dělat výčitky. Neboť jestli můžeš, naprav původce; pakli nemůžeš, naprav alespoň věc samu; a nemůžeš-li ani to, co ti prospěje tvé vyčítání?

Kolik volného času získá ten, kdo se nestará o to, co mluví nebo dělá nebo zamýšlí jeho bližní, nýbrž jen o to, aby právě to, co sám činí, bylo spravedlivé a bohubilé nebo vůbec dobré.

Výjimečné dílo z oblasti medicíny, které se čtivým, ale zároveň zkoumavým způsobem věnuje nejrozličnějším aspektům lidského zdraví. Jak název napovídá, jednotlivé kapitoly knihy se nevztahují pouze k našemu fyzickému tělu, ale i k lidské duši (psyché) a ke konkrétním lidským hodnotám, které nejen v dávných dobách, ale znovu i v naší současnosti vedou člověka ke zdraví – harmonii na všech úrovních, a zároveň ukazují vnímavému člověku i směr, kterým má na své cestě životem kráčet. Tyto hodnoty byly vždy se zdravím spojovány. Například i proto, že mají schopnost zbavovat člověka různých pochybností a negativních stavů duše. Tím přinášejí do našeho nitra tolik potřebnou rovnováhu, která se následně projeví i ve zdraví našeho těla.

Autor knihy MUDr. Antonio Alzina se kromě své lékařské praxe celý život věnoval studiu lékařské tradice všech starodávných kultur. Často se také nechal inspirovat velikány tradiční medicíny. Žije a pracuje ve Španělsku, má za sebou bohatou profesní i filozofickou historii, a sám je, jako člověk a lékař, velkým příkladem aplikace idejí, které nám v této knize předává. Vidí člověka jako celistvou bytost, a proto vždy po vzoru slavných velikánů medicíny, jako jsou Hippokrates, Asklepios, Paracelsus nebo Miguel Servet, vždy léčí člověka, a ne jen konkrétní projevy nemoci, kvůli které vyhledal jeho pomoc. Z mnoha možných témat a idejí vybral do této knihy ty, které mohou být užitečné i pro nás, v našem každodenním životě. V jeho ruce se caduceus stává opravdovým posvátným symbolem lékaře, se vším, co představuje: odevzdání a obětavou práci ve prospěch trpících, vytrvalé zkoumání a prohlubování znalostí, a především hledání rovnováhy pro obnovení zdraví nemocných. Proto vás zveme, abyste pomalu a beze spěchu vstoupili do srdce ušlechtilého lékaře a poodhalili roušku, která chrání některá tajemství starého a posvátného umění léčení.

Ukázky z knihy

Viděli jsme, jak Řekové uměli sladit zájem o technický rozvoj s etickými normami této profese. Je nezbytné – a dnes jsme si toho vědomi více než kdy jindy –, aby existovala dokonalá rovnováha mezi etikou a vědou. Etika nesmí zůstat pozadu za vědeckým pokrokem, nýbrž musí veškeré vědě předcházet.

Vědecký a technologický pokrok, možnost působit na nemocného a možnost zachránit život nebo způsobit smrt nám umožňují lépe si uvědomit potřebu jasných etických norem ohledně toho, co je a co není dovoleno, ohledně hranic naší svobody jednání. Tato potřeba nabývá na významu o to více, pokud se, jak se stává v současnosti, věda a technika rozvíjejí rychleji než zavádění náležité legislativy, což vyvolává nové nepředstavitelné problémy, vzniklé teprve před několika málo lety. Odborná práce lékaře a jeho možnost rozhodujícího vlivu na lidskou bytost a společnost vždy vyžadovaly vysokou morální úroveň, která se opírala především o lékařské kodexy a méně o zákony, jež by upravovaly jeho počínání.

Druhá polovina 20. století dala zrod některým kodexům a deklaracím, vypracovaným s cílem odpovědět na tento požadavek jasných norem v tom, co je etické a morální. Etika, která byla v průběhu času odstrčena na poslední místo kvůli nezadržitelným podnětům technologie, je potřebná více než kdy jindy. Množství národních a mezinárodních shromáždění lékařů po této potřebě volá.

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

JSTE VE STRESU?

O stresu hovoříme v nejrůznějších souvislostech, zažíváme ho v mnoha situacích a často jím zdůvodňujeme rozmanité obtíže, které nás v životě potkávají. Může se zdát, že dnešní svět je stresem zaplněn. Stejně často jako se o stresu píše a mluví, se snažíme stresu zbavit. To však není možné. Stresová reakce je stará jako lidstvo samo.

Představme si pračlověka Pepu, který jde lovit mamuta, má hlad, mamut je veliký a nebezpečný. K tomu, aby ho ulovil, potřebuje mobilizovat všechny svoje fyzické i psychické schopnosti. Začíná stresová reakce: zvyšuje se tlak krve, srdce bije rychleji, Pepa intenzivně dýchá, do krve se vyplaví mnoho látek, především cukr, aby byl připraven na náročný výkon. Stupňuje se pozornost, protože musí být připraven na problémy a komplikace lovu. Během akce se všechny zmobilizované rezervy spotřebují, mamut je uloven a vše je v pořádku. Ale pozor, přichází pračlověk Karel a chce uloveného mamuta pro sebe. Situace se opakuje, protože přichází boj. Po boji se naše tělo vrací do klidového stavu. Tak to bylo kdysi a naše tělo si tyto mechanismy velmi dobře pamatuje.

Vraťme se do současnosti. Člověk Pepa sedí v kanceláři, spokojeně pracuje a přichází šéf Karel. Už ve dveřích se domáhá zprávy, která měla být dnes hotová. Spouští se stejná reakce, Pepův organismus mobilizuje svoje síly, buší do klávesnice, a zpráva je hotová. Prozatím je to v pořádku. Pokud se však šéf Karel opakovane vrací s dalšími požadavky, spouští znovu Pepův stres. Jestliže je pokaždé reakcí jenom usilovná práce na počítači a žádná fyzická aktivita, vzniká problém. Pepa je opakovaně připraven na bojovou situaci, ale nic z toho nevyužívá ve formě aktivního pohybu. Pepa je

vystresovaný. Jak se toho zbaví? Jde si zapálit a dá si kávu. To není nejlepší řešení. Zvláště proto, že se naučená reakce spustí, i když si doma na Karla vzpomene. Tady má navíc ledničku. Vidíme velmi jednoduché řešení, a to je pohyb, který nám pomáhá odbourat stres na fyzické i psychické úrovni.

Stres je tedy velmi stará a přirozená reakce organismu, která není primárně špatná, ale je naopak velmi užitečná a vždy umožňovala člověku přežít v náročných situacích. Věda pojmenovala dva typy stresu.

Eustres – dobrý stres, přiměřený, který nás stimuluje a umožňuje nám podat lepší výkon. Může to být samozřejmě výkon sportovní, fyzický, ale i psychický, například složit zkoušku. Adrenalinoví sportovci tento typ stresu vyhledávají, a když to v dnešní době není možné, mohou podlehnout tzv. distresu.

Distres – špatný stres, je nepřiměřená, nadměrná a často dlouhodobá zátěž, která může vést k poškození organismu, vzniku nemocí, a dokonce i ke smrti. Jde o dlouhodobé psychické i fyzické přetížení, existenční starosti, pocity viny, frustrace, nespokojenosti.

O příčinách, mechanismu a zvládání stresu bylo popsáno mnoho stran. My se dnes pokusíme o filozofický pohled. Máme mnoho možností, kde čerpat, protože filozofické směry od nejstarších dob usilovaly o to, aby byl člověk v rovnováze, aby byl šťastný a aby našel smysl svého života. Tedy pravý opak stresu.

Starodávný indický epos Mahábhárata vypráví alegorický příběh o boji dvou znepřátelených rodů. Na jedné straně stojí Pánduovci, kteří jsou právoplatnými dědici království. Proti nim

Kuruovci, kteří je Istí připravili o vše a poslali do vyhnanství. Do příběhu vstupujeme v okamžiku, kdy proti sobě stojí na válečném poli dvě armády. Nejmladší z Pánduovců, Ardžuna má vystřelit první šíp, a tím zahájit celý boj. On však váhá, nechce bojovat proti svým příbuzným. Nyní zaznívá Zpěv Vznešeného (Bhagavadgíta), Ardžunův vozataj Krišna začíná vyprávět, proč je tento boj spravedlivý a nezbytný. Na našich přednáškách vysvětlujeme význam tohoto příběhu, který se symbolicky odehrává uvnitř každého z nás. Pánduovci představují naše ctnosti a Kuruovci naše neřesti. My sami jsme Ardžunou, který se musí rozhodnout a začít bojovat.

Ráda bych toto podobenství použila k osvětlení našeho stresu. Pánduovci mohou představovat náš dobrý stres, ten, který nás posiluje, zlepšuje naši pozornost, výkonost, umožňuje nám lépe reagovat a lépe a rychleji se rozhodovat. Kuruovci jsou obrazem špatného stresu, který nás ničí, vyčerpává, oslabuje, zpomaluje, zhoršuje náš úsudek a zvětšuje naše chyby.

My sami jsme ti, kteří to mohou změnit. Ale nejdříve musíme odhalit, kdo je kdo. Kuruovci jsou totiž vynalézaví, umí se maskovat za Pánduovce, umí nás zmást. Kolikrát se kvůli něčemu trápíme, stresujeme, a na otázku „proč?“ vlastně neumíme odpovědět. Máme pocit, že to nelze změnit, že to tak mají všichni, že to tak vždy bylo... To je jedno z velkých ponaučení tohoto příběhu. Abychom dokázali změnit svůj život, musíme nejdříve poznat sami sebe, pochopit, co nám v našem životě

pomáhá a co nám ho komplikuje. Někdy se totiž stresujeme kvůli věcem, které jsou úplně zbytečné. Někdy se také stresujeme proto, že nám vládou naši Kuruovci, neboť každý nějakého máme: lenost, nepozornost, nedochvilnost, nepřesnost a mnoho dalších. Pokud bychom na jejich místo postavili Pánduovce: pozornost, pečlivost, dochvilnost, pracovitost, střídmost..., už to samo by nás zbavilo většiny stresů.

Každý z nás má v životě starosti, a tedy i stres. To je v pořádku, pokud nás to však skutečně vyčerpává, položme si další filozofickou otázku: Stojí mi to za to? Je to můj smysl života, je to pro mě opravdu tak důležité? Pokud ano, pak by to měl být dobrý stres, který nám umožňuje prožít svůj život naplno.

Není to tak? Nemůžeme to změnit? Potom nám může poskytnout velmi cennou radu stoická filozofie. Epiktetos říká: *Hlavním úkolem v životě člověka je rozlišit záležitosti na ty, které jsou zcela mimo jeho kontrolu a na ty, které ovlivnit může.* Pokud něco změnit nemůžeme, nemá cenu se kvůli tomu ničit. A pokud něco změnit můžeme, pak to máme udělat, a ne se kvůli tomu trápit.

Na závěr poslední rada z *Bhagavadgíty*, kterou dává Krišna Ardžunovi před bojem. Může však být velmi užitečná i nám v dnešním světě. *Dbej na svou povinnost a přestaň se chvět. Vždyť pro válečníka není nic lepšího nad spravedlivý boj.*

MUDr. Jana Hastíková

MAHÁBHÁRATA A RÁMÁJANA

Rádi bychom vám u příležitosti Světového dne knihy představili dva literární skvosty starověké Indie. Jsou mimořádnými ukázkami nejen krásné, ale také filozofické a posvátné literatury.

Pravda a báseň jsou jako olej a voda: nikdy se nemohou smísit. H. P. Blavatská

Ze všech kultur a civilizací, jejichž duchovní bohatství se dochovalo až do dnešních dnů, zůstává Indie jako jedna z nejstarších, ale také neplodnějších. Ze žádné starověké civilizace nemáme tak bohatou sakrální literaturu jako z Indie: Védy, Upanišady, Purány, Bráhmany, Áranjaky... představují nevyčerpatelný pramen duchovní inspirace a filozofického poznání. O mnoha z nich jsou Indové už tisíce let přesvědčeni, že byly zjeveny bohy, jiné považují za dílo člověka. K těm posledním patří také světoznámé příběhy Mahábhárata a Rámájana.

Oba eposy vypráví o formování civilizace Árijů, kteří si v dávných dobách vybrali Indický poloostrov za svůj nový domov. Jsou to především bohaté příběhy plné velkých hrdinů, jejich bojů a také bohů a démonů, kteří zcela přirozeně zasahují do děje nebo jsou přímo jeho součástí. Už dávno víme, že tyto texty jsou psány symbolickým jazykem, a že tedy existuje více možností jejich výkladu.

Příběhy se odehrávají v dávných dobách, „kdy na světě vládli řád a spravedlnost, lidé uctívali bohy a dožívali se za to vysokého věku...“ Z historického hlediska nepřestávají dodnes eposy inspirovat vědce k hledání skutečných

historických postav velkých králů a bojovníků, bitevních polí a událostí, po nichž lze najít stopy. Tady platí, že eposy odkazují až do prehistorických dob (určitě předvědeckých), o nichž nemáme téměř žádné historické zprávy.

Zároveň však eposy obsahují hluboké filozofické poselství, s odkazy na morální hodnoty a tajemství věčného řádu věcí ve vesmíru. Mají také svůj náboženský klíč, neboť ukazují spleť vztahy mezi různými božstvy, dévy, demony a lidmi. Jednoznačně tedy platí, že čím více víme o indické filozofii, bráhmanském či hinduistickém náboženství, tím větší hloubku a tím více rozměrů pro nás oba eposy budou mít. A pokud tuto moudrost neznáme, zůstávají pro nás tou nejsnazší cestou, jak se seznámit s duchovním i historickým světem starodávné Indie.

RÁMÁJANA

Za autora eposu je považován světec jménem Válmíki, jenž měl dílo sepsat na příkaz nejvyššího z bohů, samotného Brahmy. Mudrc se tedy ponořil do hluboké meditace a svým vnitřním zrakem spatřil velkolepý příběh Rámy, nejctnostnějšího z lidí. Sepsal jej ve 24 000 dvojverších do sedmi knih.

Příběh má božskou rovinu, která všemu předchází, a právě ona dává pozemskému příběhu správný význam. Bohové si stěžovali u Stvořitele Brahmy na zpuštěnost Rávy, krále démonických Rákšasů, jenž chce ovládnout všechny světy, a žádají o pomoc. Tu jim poskytne spasitelský bůh Višnu, musí

se však vtělit do lidské podoby, aby Rávanu porazil, neboť Rávana kdysi získal slib od Brahmy, že jej nezahubí žádný bůh, polobůh ani démon. Ve své pýše však zapomněl jmenovat člověka...

Mezitím bohové zplodili bezpočet opičích potomků, aby pro nevyhnutelnou bitvu připravili potřebné vojsko, mezi nimi Hanumána, Táru, Sugrívu, Válina.

Příběh

Ústředním tématem eposu je osud prince Rámy a jeho věrné manželky Sítu. Ráma byl vytouženým synem mocného kóšalského krále Dašarathy v městě Ajódhja a také jeho následníkem. Nevlastní matka jej však vypudila na čtrnáct let do vyhnanství, aby mohl vládnout její vlastní syn Bhárata, jenž tak činil jen se sebezapřením. Ráma, provázen oddanou Sítou a mladším bratrem Lakšmanou, se usadil v Dandakově lese jako poustevník. Zde prožili mnohá dobrodružství, v nichž mimo jiné zahubili mnoho zlých démonů – Rákšasů. To vyprovokovalo krále démonů Rávana, aby listivě unesl Sítu na svůj ostrov Lanku.

Ráma pomohl opičímu králi Sugrívovi, a ten s ním uzavřel spojenectví a připravil obrov-

skou armádu v čele se svým nejchytřejším vojevůdcem, slavným Hanumánem... Vojsko tak obrovské, „že pod jeho nohama mizela země“, postavilo most až na ostrov Lanku, aby dobylo tuto říši démonů. Nastal tvrdý boj, v němž byli smrtelně raněni jak Ráma, tak Lakšmana. Pomocí čtyř magických bylin rostoucích na vrcholku zlaté hory v Himálaji jim byl navrácen život. Nakonec porazili vojsko démonů a usmrtili zpupného krále Rávana. Síta byla osvobozena, ale ne očištěna, neboť žila u jiného muže, a dle ortodoxních tradic by ji měl manžel zahubit. Síta však byla skálopevně věrná, jen nevěděla, jak to dokázat. Zdrčená vstoupila do ohně se slovy, ať ji bůh ohně zahubí, nebo potvrdí její bezúhonnost. A bůh Agni Sítu vynesl z plamenů nezraněnou se slovy, že se nikdy činem, slovem ani myšlenkou neprovinila proti manželskému slibu.

Tak skončilo čtrnáct let vyhnanství, a Ráma se vrátil se Sítou do Ajódhji, kde byl přivítán jako král. Pomluvy ohledně Sítu a jejího pobytu mimo domov sílily, a tak se Ráma rozhodl, že ji pošle do poustevny, kde bude žít v ústraní, a on si zachová svou královskou čest. Síta na svou obhajobu požádala matku Zemi, aby ji vzala do svého lůna, pokud byla Rámovi vždy věrná. Tak se i stalo a Ráma málem zemřel žalem. Přesto musel zůstat na Zemi a vládnout ještě dlouhých jedenáct tisíc let. Teprve poté mohl opět jako Višnu odejít na nebesa, kde byl již netrpělivě očekáván, a tam se opět setkal se svojí milovanou Sítou.

„Sestoupil jsem do světa smrtelníků pro blaho všech. Teď už se mohu opět vrátit tam, odkud jsem přišel,“ říká Višnu ústy svého Avatára (božského vtělení) Rámy a potvrzuje tak učení známé i z Mahábháraty. Lidstvo pravidelně a neúnavně vedou výjimečné, božské inkarnace Avatárů, kteří působí ve všech dobách i civilizacích, obzvláště „když spravedlnost je šlapána v prach“, jak říká Kršna, další z těchto Poslů. Tito „Boží Synové“ dávají impulsy ke vzniku náboženství, zakládají filozofické školy, vedou civilizační pokrok a také někdy zanechávají výjimečné texty, jako jsou tyto eposy...

Esoterický pohled

Z esoterického hlediska můžeme říci, že Ráma, nejstarší syn Dašarathy, pocházel ze „Sluneční Rasy“ a byl považován za sedmého avatára, neboli vtělení boha Višnu. Jeho manželka Síta pak představuje ženského avatára Lakšmí, tedy manželky Višnu. Její únosce, král Rávana, byl vládcem Rákšasů neboli démonů z ostrova Lanka, což je starodávne pojmenování Cejlonu (Srí Lanky). Lanka se také nazývala hora na jihovýchodě Cejlonu. Dle tradice zde bylo velkolepé město s obrovskou rozlohou, „se sedmi širokými příkopy a sedmi obrovskými hradbami z kamene a kovu“, a bylo obydleno démony. V Bhágvata-puráně je Lanka popisována dokonce jako vrcholek posvátné hory Meru, který ulomil bůh větru Váju a hodil jej do moře.

Někteří autoři považují obry a démony z Lanky za kouzelnickou rasu Atlantánů, kteří byli poraženi nově se formující árijsko-indickou rasou.

Řecko-indické souvislosti?

Existuje nepřehlédnutelná podobnost mezi Rámájanou a jiným eposem, Homérovou Iliadou, s výjimkou toho, že v indickém eposu jsou spojenci Rámy v bitvě o unesenou manželku opice, monstrózní ptáci a medvědi, a ne lidé. Okolnost, že i opičí vojsko bylo „zplozeno bohy“, tomu však dává symbolický význam, a nelze tedy brát zvířecí armádu doslovně.

Některé autory vedla tato podobnost k domněnce, že jedno dílo bylo předlohou druhému, ale které kterému říci nedokážeme.

Snad je podobnost mytologických příběhů dána totožností idejí, které popisují, a také společnými indo-evropskými kořeny. Indické eposy jsou navíc souhrnem mnoha příběhů, které doplňují ten hlavní. Jsou jich desítky a každý má své vlastní poselství. Je téměř nemožné oba indické eposy obsáhnout jako velký celek. Stejně jako objasnit mnohé pro nás nepochopitelné věci: Jaký význam mají všechny polobožské a božské bytosti v lidském životě? Co je to za magické zbraně

v rukou starověkých válečníků, které dokáží jedním úderem zničit celou armádu? Skutečně se různé bytosti v příběhu přepravují po světě létáním? Budťo nám chybí nějaká kapitola z dějin lidstva nebo minimálně z esoterického symbolismu...

Ať už je to jakkoliv, již po tisíce let zůstává Ráma vzorem spravedlivého a čestného bojovníka a krále, jeho manželka Síta je vzorem věrnosti a čistoty a Hanumán – posvátná opice, se stal symbolem oddanosti, v tomto případě spíše té učednické, se kterou žák následuje svého učitele na cestě hledání moudrosti.

MAHÁBHÁRATA

Je to jeden z největších eposů známých v lidských dějinách, obsahuje téměř sto tisíc dvojverší! Podle Indů je autorem textu Kršna Dvaipájana nebo také Vjása (sestavovatel), který shromáždil mnoho dílčích příběhů a učení a zkomponoval je do tohoto gigantického textu. Mahábhárata neboli Velký (boj) Bháratovců má osmnáct kapitol a jeho součástí je slavná Bhagavadgíta, Zpěv Vznešeného, filozofická báseň shrnující nejdůležitější filozofické ideje indické moudrosti.

Děj popisuje boj mezi dvěma větvemi Bháratovců: Kuruovci (sto potomků krále Kurua) a Pánduovci (pět synů Pándua). První jsou dětmi slepého krále Dhrtaráštry a velí jim Durjódhana, jenž je vtělením démona Kaliho, symbolizujícího nejhorší úpadek. Pokleslá je také morálka těchto Kuruovců, kteří touží za každou cenu vládnout a neštítí se žádných prostředků k odstranění svých bratranců, ani úkladné vraždy. Pánduovci (Judhištira, Bhíma, Ardžuna, Nákula a Sahadéva) jsou vychováni jako vzorní kšátrijové: jsou čestní, spravedliví, ctí právo, ale zároveň jsou to vynikající bojovníci a nástrahy svých příbuzných překonávají. Jejich skutečnými otci jsou totiž bohové (Dharma, Váju, Indra a blíženci Ašvinové), a nikoli král Pándu. Kuruovci obehrají falešnou hrou v kostky Pánduovce o vládu, a ti na třináct let odcházejí do vyhnanství. Po návratu žádají alespoň část území, a když se setkají pouze s opovržením, rozhodnou se k poslednímu řešení, k boji. Během vyhnanství vyslechnou Pánduovci mimo jiné příběhy o Rámovi a Sítě, o Nalovi a Damajantí, o Savitři a další dnes už klasické samostatné příběhy, o nichž se v eposu dočteme.

Když tedy Pánduovci nedostanou ani pět vesnic, o něž Kršnovými ústy žádají, shromáždí se obrovské armády a začíná velký boj. Trvá osmnáct dnů a vezme si za oběť desítky tisíc bojovníků a postupně také všechny velitele Kuruovců, až zbydou jen tři. Jeden z nich,

Ašvattháman, do něhož se vtělil bůh Šiva, v noci zničí spící tábor Pánduovců, takže přežije jen pět nepřítomných bratrů. Judhištira pod tíhou smutku dokonce odmítá vládnout a chce odejít do lesů... *Nemůžeš přestat plnit své povinnosti. Svět se točí, protože každý koná to, co je mu osudem stanoveno. Myslíš, že dosáhneš štěstí, když své úkoly ponecháš nevykonány?* Judhištira tedy přijme královskou korunu. Slepý král Dhrtaráštra odchází do lesů, kde jeho poustevnický život brzo končí v plamenech zažehnutých obětním ohněm. Třicet šest let po velké bitvě mizí také Kršna se svými Jádúovci, neboť se dle kletby pobili rákosem, který se v jejich rukou změnil v kyje. Stárnoucí Judhištira přenechá vládu svému pravnukevi Parikšitovi a sám se svými bratry Pánduovci, jejich ženou Draupadí a se svým psem odchází do Himálaje. Poté, co rozdali svůj majetek, putují na posvátnou horu Meru, aby našli osvobození a věčný mír, ale na cestě postupně hynou. Draupadí, Sahadéva, Nákula, Ardžuna i Bhíma postupně padají z výšin hory Meru, a platí tak za své chyby vůči mravnímu řádu. Na vrchol přichází pouze Judhištira, nejmoudřejší a nejčistší z nich. Je mu nabídnut vstup do ráje, ale nesmí s sebou vzít psa, který jej věrně doprovázel na celé cestě. Judhištira odmítne ráj pro sebe, pokud jej nedostane také jeho věrný přítel. V tom na sebe pes vezme svou pravou podobu boha mravního řádu Dharmy (Judhištirova vlastního otce) a vítá svého syna. Ten ještě podstoupí poslední zkoušku: prochází podsvětími, pekelnými světy a opět chce raději zůstat v nich se svými bratry, než se sám těšit v božském ráji, čímž prokáže velikost svého srdce, a může tak skutečně vstoupit na nebesa a dosáhnout nesmrtelnosti.

Historické hledisko ukazuje na konec věku, zvaného v Indii Dvaparájuga, který nastal roku 3102 př. n. l., kdy opouští svět avatár Kršna a začíná temný věk zvaný Kalijuga, který potrvá 432 000 let. Symbolicky tento přechod cyklů ztělesňuje nový vládce Parikšit, který se narodil mrtvý, a Kršna jej magicky oživil. Na přelomu cyklů mělo dojít k vyhlazovací válce, která zničí a odnese staré prvky a ty, kteří s nimi byli spjati, a vytvoří tak místo pro nový začátek. Na první pohled se může zdát

paradoxní až neslučitelné, že literární dílo popisující jednu z největších válek v dějinách je zároveň nejznámější syntézou hinduistického duchovního myšlení. Může válka, boj, zbraně a smrt souviset s duchovním životem nebo jej alespoň popisovat? Mysl západního člověka to vnímá jako téměř nemožné.

Kdo se domnívá, že duch sídlící ve smrtelném těle zabíjí nebo může být zabit, ten nepoznal Pravdu: Duch neusmrcuje a nemůže být usmrcen. Duch se nikdy nerodí a nikdy neumírá.

Idea boje podle jednoho klíče představuje boj uvnitř samotného člověka. Je to boj mezi duchovní, věčnou přirozeností člověka a tou druhou, tělesnou a pomíjivou. Ta první člověka pozvedá a oduchovňuje, vede ho k morálnímu jednání, zbožnosti a k hledání pravdy, ta druhá ho stahuje k vášnivosti, egoismu a hledání pomíjivých uspokojení za každou cenu.

V těchto mystických válkách se nejedná o vítězství či porážky kvůli slávě nebo újmě, kterou tyto věci představují. Nezáleží na vnějších odměnách, nýbrž na osobním mínění tváří v tvář vlastnímu svědomí. (J. A. Livraga)

Esoterické hledisko nám odhalí v postavě Judhištiny, nejstaršího z Pánduovců, nesmrtelné vyšší Ego, to nejstarší a nejdokonalejší v člověku, které putuje svou osudovou Stezkou – od nevědomosti k moudrosti, od fyzického přežívání k získání vědomé nesmrtelnosti, od života bez ideálů až po sjednocení s bohem. Tato cesta je ve skutečnosti bojem. Nejprve se zdá, že bojem se světem a s druhými lidmi, ale nakonec člověk poznává, že je to boj se sebou samotným. Během této stezky se člověk, aby překonal své neřesti a odstranil svoji nevědomost, bezpočtukrát rodí a umírá do světa slepé hmoty zastoupené králem Dhrtaráštrou, jenž nemůže vládnout, stejně jako to nedokáže lidské tělo bez ducha. A během toho musí zabít své bratrance a příbuzné, tedy své pomíjivé vášně a touhy, a před vrcholem dokonce opustit i všechny své bratry – ostatní psychické i duchovní složky sebe sama, které nejsou tak čisté a dokonalé, aby mohly

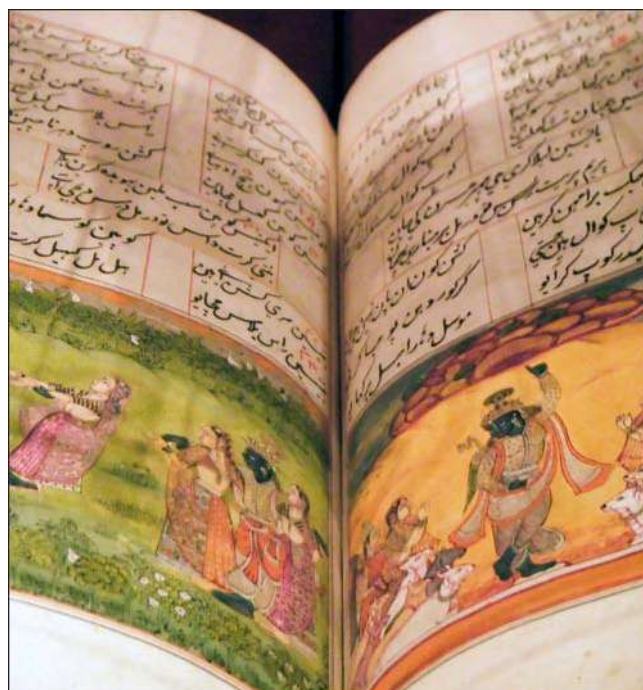
splynout s Nejvyšším. Nejlepším, jako pes věrným průvodcem je člověku věčný univerzální řád, tedy věrnost morálním hodnotám.

Učení o Jednotě

Mahábhárata je především učením o syntéze – ukazuje na společný cíl nebo stejnou přirozenost mnoha na první pohled rozdílných, až protikladných prvků.

Například život a smrt nejsou protiklady, těmi jsou narození a smrt – jsou to jen dvě tváře jednoho Života. Nejsoucno nemůže nikdy vzniknout a jsoucno nemůže nikdy zaniknout. Ti, kdo znají pravdu, to vědí... Ve smrtelné tělo se halí nesmrtelný, nevyčerpatelný a neohraničitelný duch... Jako člověk odkládá starý šat a bere si nový, tak i duch odkládá vysílené tělo a vstupuje do těla nového. (Bhagavadgíta)

Co je největším divem světa? To, že téměř každý člověk žije tak, jako by to nebyla pravda, a veškeré cíle svého snažení spojuje s věcmi pomíjivého světa, o nichž si myslí, že budou věčně jeho. *Den za dnem, hodinu za hodinou a každou chvíli lidé umírají a jejich mrtvoly jsou všem na očích. Ale nikdo z těchto diváků si nikdy neuvedomí, že i on jednoho dne zemře, a dokonce si všichni*

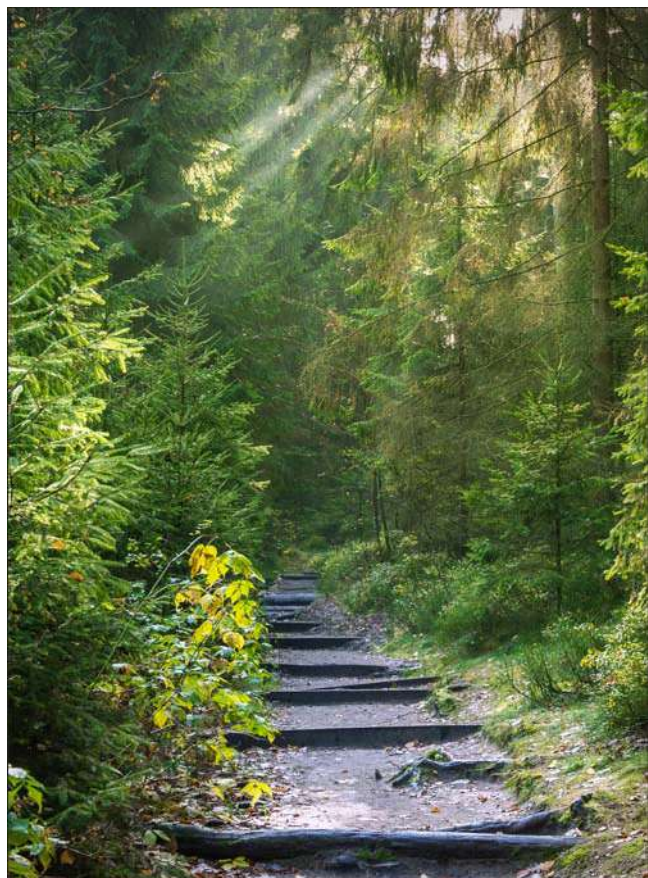

myslí, že budou žít věčně. Toto je největší div světa. (Mahábhárata)

Mnoho cest – jeden Cíl

Ať už se člověk k velkému cíli existence ubírá náboženskou cestou tak, že vykonává náboženské rituály a žije v souladu s nimi, nebo filozofickou cestou, na níž hledá metafyzické poznání a zároveň vede morální život, či cestou jogínských technik, aby dokonale ovládl sám sebe a probudil nejvyšší moci, které se v člověku nacházejí, Mahábhárata učí, že všechny cesty (márgy) mohou člověka přivést k božskému vrcholu, a že jsou proto rovnocenné. Nikdo není lepším nebo horším člověkem kvůli cestě, po které kráčí, ale pouze tím, jak poctivě vykonává své povinnosti, zda se tak přibližuje svému cíli, a hlavně tím, zda se sám stal lepším člověkem ve vztahu k sobě samému, k druhým lidem, k přírodě i bohu.

„Věť, že na konci každé cesty čekám Já, neboť všechny cesty jsou Moje cesty,“ říká Nejvyšší, aby povzbudil všechny, kdo k němu směřují, a přivedl je k myšlence tolerance

vůči těm, kdo si vybrali jinou cestu, která lépe vyhovuje jejich chápání.

Učí zároveň o rovnocennosti sánkhji a jógy, tedy jakési moudré teorie a praktické cesty poznání, neboť obě se navzájem potřebují. Cesta vědění a cesta činů mají stejný cíl, pravdu.

Co to vlastně je, ta pravda? Některé pravdy nelze ani vyslovit a některé nepravdy se říkají velmi často. Někdy se pravda stane nepravdou a jindy nepravda pravdou... A jen bláhovec se ohání pravdou, pokud přesně neví, co je pravda a co nepravda, a jaký je mezi nimi rozdíl a nerozdíl. (Mahábhárata)

Epos také poučuje o hodnotě člověka v dějinách. Věčné dějiny a malá lidská bytost také nejsou protiklady, ale doplňují se. Člověk má svůj osudový úděl v dějinách světa, svůj dějinný cíl, který musí naplnit, a dějiny jsou mu k dispozici, aby je spoluutvářel a zároveň tak formoval sám sebe. Pokud zná tento cíl a směřuje k němu, naplňuje svůj osud; pokud zapomene kým je a jeho osobní životní cíle nejsou v souladu s dějinným cílem člověka, odklání se od něj a bude trpět, dokud opět nenalezne cestu zpět.

Morální odkaz

Moudrý Bhíšma říká těsně před svou smrtí Judhištirovi, že nezáleží na délce života, ale pouze na tom, jak člověk žil. Smyslem lidského života není žít dlouho, ale žít dobře, to je podle mravního řádu. Neexistuje totiž něco jako dokonalé štěstí. Vše, čeho člověk dosáhne, také pozbude. Co stoupá, to jednou upadne. Co se spojí, to se rozloží, a co se rozpojí, bude zase sjednoceno. Jediné, o co má smysl usilovat, čeho stojí za to se držet, za co má smysl bojovat a nikdy to nezradit, je Pravda. *Není nic vyššího nad Pravdu.*

Člověk by měl plnit svou povinnost: je-li bráhmanem (mudrcem), pak se má vzdělávat, učit jiné, konat oběti, rozdávat dary a opět je přijímat. Je-li kšatrijou (bojovníkem, politikem), má se učit, dobývat své životní potřeby a ochraňovat všechny živé tvory, kteří to

potřebují. Vaišjové (řemeslníci, obchodníci) se mají učit, přinášet oběti, rozdávat dary chudým, obdělávat půdu nebo provozovat dobrou živnost a čestně obchodovat. Šúdrům (ostatním) je dáno poslouchat zákony, poctivě pracovat či bavit ostatní.

Co je nejvyšší povinností všech? Úcta k rodičům a k duchovnímu učiteli. K rodičům proto, že stvořili naše tělo, a k učiteli proto, že utváří a vede naši nesmrtelnou duši na cestě za poznáním smyslu života, což je to nejdůležitější v pozemském životě, a dokonce i po něm.

Antonín Vinkler
Ředitel Nové Akropolis v Bulharsku

Literatura:

Bhagavadgíta neboli zpěv vznešeného, přel. Janíček, R., Supraphon, Praha 1989.

Rámájana, přev. Zbavitel, D., Argo, Praha 2000.

Rámáyan Of Válmíki, přel. Griffith, R. T. H., Trübner & Co., Londýn, 1870–1874.

The Mahabharata, přel. Ganguli, K. M., 1883–1896.

Mahábhárata aneb Velký boj, přev. Miltner, V., Albatros, Praha 1988.

Eliade, M.: Dějiny náboženského myšlení. II, Oikoymenh, Praha 1996.

Blavatsky, H. P., Geheimnislehre, Band IV.

Blavatsky, H. P., Theosophical Glossary

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám nabízí filozofii takovou, jaká je ve své podstatě: srozumitelnou a aplikovatelnou v každodenním životě.

1. PŘÍRODNÍ FILOZOFIE

Podle klasické filozofie byla etika vnímána jako klíč ke skutečnému rozvoji lidské bytosti. Dotkneme se i významu pojmů Philo-Sophia, filozofická škola a filozofie jako způsob života. Ukážeme si rozdíl mezi morálním a intelektuálním životem a nevynecháme ani vysvětlení pojmu učedník.

2. ČLOVĚK A UNIVERZUM

Mikrokosmos i makrokosmos jsou prostoupeny stejnými zákony, které mají své rozmanité projevy, dle úrovně, na které je pozorujeme. Sluneční soustava stejně jako i život jednotlivce mají svůj skrytý smysl, cestu i směr. Pojednává o tom klasické západní a východní pojetí člověka a univerza a pojmy vědomí, dharma, karma a reinkarnace.

3. ODKAZ DÁVNÉ INDIE

Prostřednictvím symbolů se můžeme napít se studnice Pravdy a Poznání. Otevírají nám brány vnitřního světa, ve kterém se střetávají protichůdné hlasy, přičemž snahou člověka je zorientovat se v nich a dosáhnout vnitřní rovnováhy a klidu. Symbolický je i text „Bhagavadgíta“, který se zabývá otázkou, jak se může člověk naučit jednat „správně“.

4. ZÁHADY TIBETU

„Hlas Ticha“ představuje kompas na cestě poznání a rozvoje sebe sama. Poukazuje na charakteristiky jednotlivých úseků této cesty, na její úskalí, výzvy i příležitosti, na to, s čím se nevyhnutelně setká každý, kdo si přeje uslyšet hlas duše: se třemi ctnostmi učedníka, smyslem vnitřního růstu a s pojmy jako koncentrace, iluze, touha či jednota.

5. BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE

Mnoho filozofů se zabývalo otázkou, jaký smysl má existence člověka či jak tento smysl najít. Život je často poznamenán bolestí nebo nějakou formou utrpení a nouze. Siddharta Gautama Buddha hledal odpovědi na tyto otázky. Seznámíme se s jeho učením o Zlaté střední cestě a Čtyřech vznešených pravdách, jejichž součástí je Osmerá ušlechtilá stezka vedoucí k překonání „utrpení“ v životě.

6. MOUDROST ČÍNY

Konfucianismus nabízí eticko-politické zřízení založené na principech bratrství, řádu a harmonie. Uspořádaná společnost, vedená nejschopnějším a nejctnostnějším člověkem, je odrazem harmonie v univerzu. Nabízí racionální sociální řád založený na etice a vzdělání zdůrazňující důležitost osobního rozvoje člověka.

7. VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI

Soužití: všichni navazujeme vztahy a naše jednání má vliv na životy ostatních. Proto nás zajímají hodnoty, na jakých je možné vystavět dobře fungující společnost. Pokud se takto nalezené hodnoty stanou základem pro politiku, je tu naděje na prožití jednoty. Proto je důležitá úloha jednotlivce ve společnosti a při utváření lepšího světa.

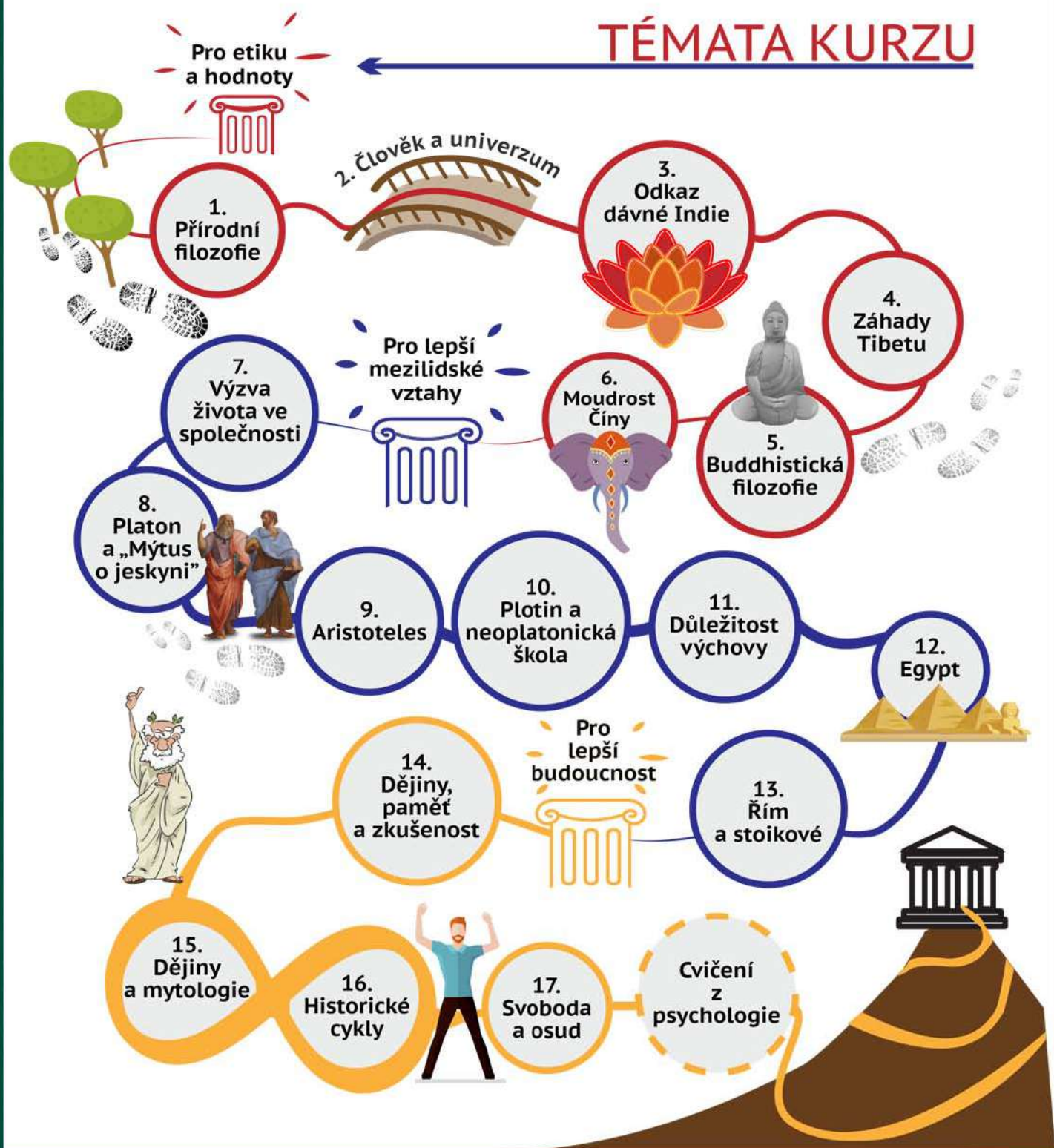
8. PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“

Svět, ve kterém žijeme, není zdaleka dokonalý, a přesto byl podle Platona vytvořený na základě dokonalých pravzorů. Platon odhalil, že jednou z velkých překážek člověka na cestě vlastního rozvoje je iluze, které nezřídka podléhá a která napomáhá jeho „uvěznění v jeskyni“. Symbolickým jazykem o tom vypráví v příběhu „Mýtus o jeskyni“.

9. ARISTOTELES

Šťěstí je jedna z nejzákladnějších potřeb člověka, a proto se jím podrobně zabýval i Aristoteles. Dosáhnout dlouhotrvajícího štěstí a umět rozeznat to krátkodobé není třeba nechávat náhodě. Aristoteles popisuje ctnosti jako síly duše, které nám, když je rozvíjíme, pomáhají uchopit život do vlastních rukou.

TÉMATATA KURZU

www.akropolis.cz

www.filozofieprozivot.cz

NA ÚVODNÍ PŘEDNÁŠKU JE VSTUP VOLNÝ

10. PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA

Prostřednictvím eklektické filozofie ukázal neoplatonismus, že téměř všechny náboženské a filozofické směry mají společný základ. Poukázal na důležitost skutečného bratrství mezi lidmi, které je založeno na toleranci, pochopení a respektu, což vychází z poznání, že lidské duše vycházejí z jednoho pramene.

11. DŮLEŽITOST VÝCHOVY

Mnozí filozofové se shodli v tom, že bez úsilí a systematičnosti se k cíli dojit nedá. To je i přínos vzdělání a výchovy. V dětství nás tvaruje naše rodina a okolí, v dospělosti je formování nás samých v našich rukách a prostřednictvím našeho sebevzdělávání a sebevýchovy se my sami stáváme odpovědnými za vytvořené dílo, které je zároveň kamínkem v mozaice společnosti, lidstva a celého světa.

12. EGYPT

Morálka v Egyptě není jen teorií, ale představuje životní styl a je základním pramenem života v pyramidálním uspořádání společnosti. Potvrzením toho jsou i rady a návody některých faraonů, vezírů a egyptských mudrců, které nám i dnes mohou pomoci chápat sebe sama a svoji úlohu, vykonávat své povinnosti dobře, radostně a zodpovědně.

13. ŘÍM A STOIKOVÉ

Stoicismus přenesl z epochy helénizmu mnoho hodnotných myšlenek a jeho představitelé svým jednáním ukázali, že jsou tyto myšlenky použitelné v praktickém životě a že i v těžkých časech se lze pomocí etiky vyhnout úpadku. Stoická nauka shrnuje smysl vědomého a šťastně vyrovnaného jednání a vysvětluje, že skutečnou svobodu člověk zažije, pokud je schopen zharmonizovat vlastní přirozenost s vyšší podstatou.

14. DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST

Zkoumáním dějin může člověk získat cenné bohatství nejen v podobě poznatků, ale především zkušeností. Pokud se dokážeme z dějin poučit, pochopit je a vytáhnout z nich zkušenosti, můžeme je uplatnit v přítomnosti, což nám umožňuje stát se aktivním a vědomým tvůrcem své budoucnosti. Vzpomínky na minulost, ať už se týkají jednotlivce nebo společnosti, mohou být pozitivní i negativní. V obou případech však mají vliv na náš každodenní život a mohou být užitečné, pokud si z nich dokážeme vzít ponaučení nebo inspiraci. Minulost je naší součástí a ovlivňuje naši přítomnost.

15. DĚJINY A MYTOLOGIE

Mýty nám svým symbolickým jazykem přinášejí nejen poznání dějin, ale nabízejí mnohem více. Lze je „odemknout“ klíčem historickým, psychologickým, astronomickým a dalšími. Dle toho, který klíč použijeme, nám mýtus otevře brány do dané dimenze.

16. HISTORICKÉ CYKLY

Čas je relativní pojem, a přesto nás silně ovlivňuje, protože představuje jednu ze skutečností, jejímž prostřednictvím se ve světě orientujeme. Jeho běh v přírodě vnímáme prostřednictvím střídání období, která se opakovaně navracejí do téhož momentu, ačkoli vždy v trochu pozměněné formě spojené s jistými charakteristikami.

17. SVOBODA A OSUD

Jedním z důležitých nástrojů na cestě lidského života je svoboda. Tématem správného chápání svobody se zabývali filozofové všech dob, a mnozí shodně dospěli k závěru, že jejím nejdůležitějším projevem je svoboda volby, avšak s plným vědomím možných důsledků a s převzatou odpovědností za ně.

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka: pozornost, koncentrace, paměť, imaginace, vůle atd.

Více na: www.akropolis.cz a www.filozofieprozivot.cz

PROGRAM AKTIVIT ON-LINE - KVĚTEN 2021

Program on-line přednášek a kurzů naleznete na www.akropolis.cz/on-line

O PŘEDNÁŠKÁCH V NAŠICH SÍDLECH SE DOZVÍTE NA NAŠEM WEBU.

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Úvodní přednáška ke kurzu – vstup volný

Termíny přednášek najdete v programu jednotlivých měst

- Kurz 17 bloků přednášek a praktických cvičení
- Koná se jednou týdně, vždy 2 h, [program viz strany 23–25](#)

FILOZOF PLATON

On-line kurz, vždy středa od 19 hodin, cena: 649 Kč

Středa, 28. dubna – Hledání pravdy

- Učení o přírodě, svět idejí
- Základní platónské ideje: Pravda, Dobro, Krása, Spravedlnost
- Mýtus o jeskyni, poznání idejí • Idealistická filozofie

Středa, 5. května – Hledání dobra a krásy

- Učení o člověku, smysl života • O nesmrtelnosti duše - mýtus o Érovi
- Vznešená a žádostivá část duše • Výchova a rozvoj duševních sil

Středa, 12. května – Hledání spravedlnosti

- Učení o společnosti • Dialogy: Ústava a Zákony
- Spravedlivý člověk, spravedlivý stát • Politika a ideál vládce

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY A MALÝ PRINC

On-line přednáška, cena: 100 Kč (studenti a důchodci 80 Kč)

Úterý, 11. května od 19 hodin

„Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“ Tato slova zazněla v Malém princí, nejslavnější knize Antoina de Saint-Exupéry. Právě umění dívat se srdcem, vidět do hloubky věcí a předat své poznání laskavou a poetickou formou je hlavním rysem všech knih humanisty, spisovatele a průkopníka letectví. Pojďme společně prozkoumat výjimečně bohatý život a dílo člověka, který má i po desetiletích stále co říci lidem po celém světě.

FILOZOFIE VELKÝCH CIVILIZACÍ VÝCHODU

On-line kurz, vždy středa od 19 hodin, cena: 649 Kč

Středa, 19. května – Indie

- Zákony přírody a člověka: karma, dharma, reinkarnace • Bhagavadgíta
- skvost nejstarší indické literatury • Filozofický odkaz Buddha

Středa, 26. května – Tibet

- Základy tibetské filozofie, lamaismus • Cesta člověka po smrti
- Bardo Thödol • Duchovní rady žákům mystických škol

Středa, 2. června – Čína

- Starodávné tradice čínské civilizace • Lao-c' a jeho mystická cesta člověka • Spravedlivá společnost dle Konfucia